

Prisutni resorni ministar pravde ovu izjavu nije komentarisao. Da li zato što se s njom slaže? I o kakvom protivustavnom delovanju se ovde radi?

Ovaj lažni argument se često pominje kad je reč o Kosovu. Reč je o preambuli Ustava u kojoj se prosto tvrdi da je "Kosovo deo Srbije". Ta tvrdnja, iako notorno neistinita, uneta je i u Ustav gde joj nije mesto, kako bi zastrašila one koji bi se usudili da ustvrde kako Republika Srbija nema suverenitet na Kosovu. Dakle, tačno zato da bi neki "Naši" mogli ovako da prete Sonji Biserko. Suverenitet je pravni izraz koji označava sposobnost subjekta da faktički (!) vrši vlast na nekoj teritoriji. Reći da Srbija nije u stanju, već duže vreme, da na Kosovu vrši vlast je jednostavno – istina, štagod pisalo u Ustavu Republike Srbije.

Priznanje ove činjenice od strane Srbije bi naravno zahtevalo brisanje ove preambule iz Ustava. Međutim, čak ni zalaganje za ovu promenu u Ustavu nije i ne može biti "protivustavno delovanje". Naravno da bi ta promena Ustava morala da se odigra na Ustavom predviđen način, to se podrazumeva. Međutim, zalaganje za promenu ustava ne može biti protivustavno, jer se onda nijedan ustav nikada ne bi mogao promeniti. To se odnosi i na zakone: predlog za izmenu nekog zakona nije a priori nezakonit.

Tvrditi suprotno čista je dogma. Ustav, nijedan ustav, nije zauvek dat, niti krivičnim sankcijama može biti zaštićen od budućih promena.

Zašto ustavna revizija ne može da čeka?

Ustav Srbije koji je proglašen pre punih šest godina, a koji je trebalo da postane temeljni akt na kome bi naša demokratska zajednica najzad bila konsolidovana, postao je umesto toga poprište sukoba političkih aktera i sve dubljih podela među građanima u društvu. Mnogo se u javnosti govorilo o konkretnim razlozima zašto nam je hitno potrebna ustavna revizija. Ipak, možda je nedovoljno istaknut aspekt legitimiteta, koji je najvažniji za temelje jedne demokratski konsolidovane zajednice. Srbija je nakon te 2006. godine ušla u godine duboke političke krize, koja je najzad kulminirala krizom legitimiteta političkih procesa kojoj se kraj ne nazire.

Razlog ove krize je upravo u nelegitimnim osnovama najvišeg pravnog akta Srbije. Temelje ustavne legitimnosti duboko su uzdrmali nekoliko faktori. Prvo, kriza legitimiteta je indukovana svesnim zaobilaženjem demokratskih institucija u Srbiji. Naime, umesto da ustavni akt bude plod delovanja Narodne skupštine koja je najviše predstavničko telo građana, Odbor za ustavna pitanja je više puta zapadao u ćosokak, što je u potpunosti obesmisliło ustavnu aktivnost samog parlamenta. Nasuprot tome, građani su 2006. godine dobili Ustav koji je nastao u bermudskom trouglu demokratije, negde u ortocentru između Andrićevog venca, magistrata u Zemunu i Francuske ulice, gde su tada obitavali stranački i politički lideri tri najveće grupacije u Srbiji.

Drugo, ustavni tekst koji je nastao kao posledica lošeg kompromisa, morao je u skladu sa tvrdom procedurom prethodnog Ustava, da bude promenjen putem referendumu. Uslovi koje je bilo praktično nemoguće ispuniti, verovatno su jedan od povoda da referendum bude održan uz sumrak demokratije, bez ravnomernog predstavljanja pristalica i protivnika novog ustavnog teksta, među kojima su brojni bili i eminentni stručnjaci za ustavno pravo, pa čak i pisci prethodnog Ustava iz 1990. godine. Medijski neujednačena zastupljenost dveju strana, stvaranje atmosfere unisonosti zbog „vitalnih nacionalnih interesa“ dovela je do toga da referendum procedure bude grubo prekršena. Vrhovnom sudu Srbije podneta je čak 191 prijava povodom narušavanja demokratske procedure. „Ćorave kutije“ koje su zanoćile na biračkim mestima bez predstavnika Demokratske stranke koja je pasivno pristala na kršenje procedure, te statistička anomalija da je za poslednja tri sata drugog